

Що значить пропорційно під час продовження договору про закупівлю на 20 %

У цій статті йтиметься про пропорційне продовження договору про закупівлю згідно з частиною 6 статті 41 Закону України «Про публічні закупівлі».

Питання передплатника порталу Радник

Що значить пропорційно під час продовження договору про закупівлю на 20 %? Чи можна продовжити договір на 20 % саме на одну номенклатурну позицію із договору? Наприклад: якщо в договорі чотири різні марки асфальту, тобто чотири номенклатури, додаткова угода укладається не більше ніж на 20 % суми. При цьому замовник повинен укласти ДУ на всі чотири марки асфальту пропорційно чи можна коригувати обсяг, наприклад, якоїсь марки асфальту взяти більше, а якоїсь взагалі не брати? Заздалегідь дякую!

Відповідь експерта у сфері закупівель

Для того щоб відповісти на це запитання, слід звернутись до положень [Закону України «Про публічні закупівлі»](#) (далі — Закон). Так, згідно з Законом договір про закупівлю укладається відповідно до норм Цивільного та Господарського кодексів України (далі — ЦКУ та ГКУ) з урахуванням особливостей, визначених цим Законом.

Водночас слід зважати, що на виконання вимог Закону з 19.10.2022 на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування замовники, що зобов'язані здійснювати публічні закупівлі товарів, робіт і послуг відповідно до Закону, проводять закупівлі відповідно до Особливостей, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 12.10.2022 № 1178 (далі — [Особливості](#)).

Згідно з положеннями пункту 17 Особливостей договір про закупівлю за результатами проведеної закупівлі згідно з пунктами 10 і 13 цих особливостей укладається відповідно до ЦКУ і ГКУ з урахуванням положень статті 41 Закону, крім частин другої — п'ятої, сьомої — дев'ятої статті 41 Закону, та цих особливостей.

Відповідно до підпункту 8 пункту 19 Особливостей істотні умови договору про закупівлю,

укладеного відповідно до пунктів 10 і 13 (крім підпунктів 13 та 15 пункту 13) цих особливостей, не можуть змінюватися після його підписання до виконання зобов'язань сторонами в повному обсязі, крім випадків зміни умов у зв'язку із застосуванням положень частини 6 статті 41 Закону.

У свою чергу, відповідно до частини 6 статті 41 Закону дія договору про закупівлю може бути продовжена на строк, достатній для проведення процедури закупівлі / спрощеної закупівлі на початку наступного року в обсязі, що не перевищує 20 % суми, визначеної в початковому договорі про закупівлю, укладеному в попередньому році, якщо видатки на досягнення цієї цілі затверджено в установленому порядку.

Згідно зі статтею 631 ЦКУ строком договору є час, протягом якого сторони можуть здійснити свої права і виконати свої обов'язки відповідно до договору. Тому продовження строку дії договору можливе у випадку, якщо строк його дії не закінчився.

Ураховуючи зазначене та виходячи зі змісту частини 6 статті 41 Закону та Особливостей,

дія будь-якого договору про закупівлю у розумінні Закону може бути продовжена **на той строк, який, по-перше, є достатнім саме для проведення процедури закупівлі відкриті торги на початку наступного року;**

по-друге, закупівля за продовженим договором можлива в тому обсязі, **який може забезпечити потребу** на час проведення тендеру;

по-третє, обсяг закупівлі за таким договором не може перевищувати 20 % загальної суми договору про закупівлю, укладеного в попередньому році, та, згідно з позицією Мінекономіки, з урахуванням змін, внесених до нього (якщо такі мали місце). Тому 20 % розраховуються від вартості договору про закупівлю з урахуванням усіх змін, внесених до нього, та саме на той обсяг, який може забезпечити потребу замовника на час проведення відкритих торгів на початку року. У чому полягають різні думки під час визначення суми, від якої варто рахувати 20 %, редакція portalu Radnik описала в статті [«Продовження дії договору на 20 відсотків: від якої суми рахувати?»](#).

При цьому згідно зі статтею 180 ГКУ господарський договір вважається укладеним, якщо між сторонами у передбачених законом порядку та формі досягнуто згоди щодо усіх його істотних умов.

Істотними є умови, визнані такими за законом чи необхідні для договорів цього виду, а також умови, щодо яких на вимогу однієї із сторін повинна бути досягнута згода. При укладенні господарського договору сторони зобов'язані у будь-якому разі погодити предмет, ціну та строк дії договору. Умови про предмет у господарському договорі повинні визначати найменування (номенклатуру, асортимент) та кількість продукції (робіт, послуг), а також вимоги до їх якості.

Разом з тим, оскільки Закон не містить обмежень та/або конкретизації щодо обсягів в частині номенклатурних позицій, передбачених договором про закупівлю, замовник самостійно має визначити, якими з них обґрунтовано має бути забезпечений на час проведення тендеру на початку наступного року та в якому обсязі, з дотриманням принципів, закріплених у статті 5 Закону, зокрема таких як максимальна економія та ефективність.

Крім того, слід ураховувати, що положення частини 6 статті 41 Закону встановлюють необхідність мати затверджені видатки на досягнення цієї цілі.

Нагадаю також, що метою Закону є забезпечення ефективного та прозорого здійснення закупівель, створення конкурентного середовища у сфері публічних закупівель, запобігання проявам корупції у цій сфері, розвиток добросовісної конкуренції.

Висновки

Підсумовуючи викладене, замовник, який здійснює планування процедур закупівель на наступний рік та визначив відповідні потреби, передбачив та заклав їх фінансування, може для забезпечення невідкладних потреб використати положення частини 6 статті 41 Закону **на ті номенклатурні позиції, які йому необхідні**, однак обсяг таких закупівель не може перевищувати 20 % суми, визначеної в початковому договорі про закупівлю, укладеному в попередньому році, не призводячи своїми діями до штучного уникнення конкуренції на обсяги, які об'єктивно можуть бути закуплені шляхом проведення процедури закупівлі.

У разі ж, якщо в замовника відсутня потреба для закупівлі певних номенклатурних позицій на початку наступного року, застосування продовження строку дії договору на них суперечитиме вимогам законодавства.

Коментар редакції. Мінекономіки у відповідь на запит № [67/2022](#), зокрема, зазначило, що *Закон не містить обмежень, пов'язаних з наявністю у договорі про закупівлю номенклатурних позицій*. При цьому раніше у матеріалах Радника ми зазначали, що для дотримання мети Закону та визначених Законом принципів закупівель, за рахунок укладання додаткової угоди на суму, що становить 20 % від суми договору про закупівлю попереднього року, замовникам слід забезпечувати потребу саме на час проведення процедури закупівлі та **не варто забезпечувати повністю річний обсяг за окремими номенклатурними позиціями предмета закупівлі**, а для придбання решти номенклатурних позицій проводити процедуру закупівлі.

Тому, якщо, наприклад, в договорі чотири різні марки асфальту, тобто чотири номенклатури, та замовник планує укласти додаткову угоду не більше ніж на 20 % суми, він повинен з'ясувати свою потребу та вирішити, або йому укласти додаткову угоду на всі чотири марки асфальту, або укласти додаткову угоду на ту номенклатурну позицію

асфальту, яка йому потрібна.

При цьому в такому разі найбезпечніше для замовника буде рахувати 20 % від вартості номенклатурної позиції, а не договору в цілому. Наприклад, договір про закупівлю укладено на 1 млн грн із чотирма номенклатурними позиціями:

Асфальтобетонна суміш тип А, марка 2 – 250 тис. грн;

Асфальтобетонна суміш тип А, марка 1 – 250 тис. грн;

Асфальтобетонна суміш тип Б марка 1 – 250 тис. грн;

Асфальтобетонна суміш тип В, марка 2 – 250 тис. грн.

Замовнику потрібна асфальтобетонна суміш тільки типу А марки 1 та 2. Тому у разі застосування частини 6 статті 41 Закону рекомендовано укласти додаткову угоду на продовження позицій: Асфальтобетонна суміш тип А, марка 2 не більш ніж на 50 тис. грн і Асфальтобетонна суміш тип А, марка 1 не більш ніж на 50 тис. грн.

Додатковим помічником для вас може стати [шпаргалка щодо продовження договору в обсязі, що не перевищує 20 відсотків суми, визначеної в початковому договорі про закупівлю.](#)

Читайте також:

[«Запит пропозицій постачальників та продовження дії договору про закупівлю в обсязі 20 % на початку року»;](#)

[«Рішення суду щодо укладання додаткової угоди згідно з нормою „20 %“ та непроведення процедури на початку року».](#)